

Prædiken til 3. søndag efter helligtrekonger

Luk. 17, 5-10

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Apostlene sagde til Herren: »Giv os en større tro!« Herren svarede: »Havde I en tro som et sennepstrø, kunne I sige til dette morbærtræ: Ryk dig op med rødder, og plant dig i havet! og det ville adlyde jer. Hvis en af jer har en tjener, som pløjer eller er hyrde, vil han så sige til ham, når han kommer hjem fra marken: Kom straks og sæt dig til bords? Vil han ikke tværtimod sige: Lav mad til mig og bind kjortlen op om dig og vart mig op, mens jeg spiser og drikker; bagefter kan du selv spise og drikke. Mon han takker tjeneren, fordi han gjorde det, han har fået besked på? Således også I. Når I har gjort alt det, I har fået besked på, skal I sige: Vi er unyttige tjenere, vi har kun gjort, hvad vi skulle gøre.« Lukasevangeliet 17,5-10

Vi har lige haft dåb af den lille X. Hun er nu blevet døbt ind i den kristne tro.

Tror hun så meget på Gud, siden hun er blevet døbt? Det spørgsmål kan X ikke svare på, det gjorde hendes gudmor XX lige før på hendes vegne, da hun svarede ”ja” til alle trosbekendelsens led. Og det forhold, at vi døber helt spæde børn, siger noget vigtigt om den kristne tro. For at tilhøre den kristne Gud skal vi intet gøre, intet præstere, ja, vi behøver ikke engang have et sprog, så vi kan svare på, om vi tror meget på Gud.

Tror du på Gud? Er du meget troende? Mon ikke de fleste af jer har prøvet, at nogen har stillet den slags spørgsmål? Jeg plejer at svare ”ja”, kort og godt, selvom jeg har lyst til at sige en masse mere.

Jeg har lyst til at knytte en mængde uddybende kommentarer, for hvad mener de overhovedet med deres spørgsmål? Hvad mener de med tro? Tror de, at tro er noget, man kan have i mere eller mindre kvantiteter? Lidt, mellem eller meget? Og hvad lægger de i mit svar? Jeg har en kraftig formodning om, at de ikke lægger det i mit svar, som jeg mener, altså at de forstår ”tro” som noget andet end det, jeg lægger i begrebet,

men samtidig vil jeg helst ikke svare vævende eller uklart, fordi det kan misforstås og pege dem i retning af, at jeg ikke tror. Sagen er, at tro ikke kun er én ting. Det er det, vi ser udfoldet i søndagens bibeltekster. Men samtidig med det, så er troen også noget helt bestemt, nemlig troen på Kristus. Og troen på Kristus handler i essensen om, at Kristus tror på mennesket uanset menneskets tro. Derfor barnedåben.

På torsdag skulle Anne-Cathrine Riebnitzsky have holdt foredrag i sognegården. Desværre er det udskudt på grund af coronapandemien. Riebnitzsky skriver, at vi taler om tro i det danske samfund, som vi ikke har talt om det i mange år. Selv får hun flere forespørgsler, end hun kan overkomme. Der er ganske enkelt en ny strømning undervejs i Danmark, konkluderer hun. Jeg tror hun har ret. Kunststykket bliver at bevæge strømmingen mod Kristus.

Første Mosebog handler om Abrahams tro på Guds forjættelse ”og det blev regnet ham til retfærdighed.” Hebræerbrevet handler om tro som tillid til det, vi håber på, men ikke kan se. Og i Lukasevangeliet går apostlene først ud fra en forståelse af tro som en slags kraft og besiddelse. ”Giv os en større tro”, lyder deres indledende bøn eller måske snarere befaling til Jesus, og før man bare tænker om dem, at de er nogle tåber, er det værd at se på den sammenhæng, som de siger det ind i.

Vi befinder os på et sted i Lukasevangeliet, hvor Jesus lige har bedt apostlene om at

tilgive ikke bare en enkelt gang, men noget nær ud i det uendelige. Ind i den sammenhæng er der jo ikke noget at sige til, at apostlene beder Jesus om en større tro. De aner, såre realistisk vil jeg hævde, at det bliver svært at tilgive på den måde, Jesus forlanger.

Men deres måde at spørge på skurrer tilsyneladende Jesus i ørene. På hans svar aner man, at han ikke mener de har forstået, hvad tro er. Man aner, at apostlene ser troen som en eller anden form for kraft, de kan komme i besiddelse af. Som noget lige så konkret og materielt som et sennepsfrø. En form for styrke, sindsro eller kontrol til at kunne tilgive i det uendelige. En slags troskapitalisme, som vi i vores lutherske tradition har en særlig forkærlighed for at slå hårdt ned på.

Jesus svarer apostlene med et højst mærkværdigt billede: Han siger til dem: ”Havde I en tro som et sennepsfrø, kunne I sige til dette morbærtræ: Ryk dig op med rode! Og plant dig i havet.” Det er virkelig underligt. Hvorfor skal morbærtræet dog flyttes ud i Middelhavet, træer hører hjemme på land og ikke ude i vandet. Men pointen er, at hvis apostlene bare havde et lillebitte gran af tro, så ville de kunne flytte rundt på tingene på den måde, så ville de kunne rykke morbærtræet op med rødder og det hele og alene ved ordets hjælp plante det i havet. Men det er altså ikke tilfældet, hverken for apostlene eller for nogen af os andre. Og godt for det. Hvilket menneske kunne administrere den slags Harry Potter-lignende evner?

Og efter det billede, som vel har pointen ”glem jeres supermand-drømme,” så fortsætter Jesus med det næste billede for at fortælle, hvad tro så positivt faktisk er for mennesker. Jesus fortæller om tjeneren, som kommer træt hjem fra marken, men alligevel ikke kan sætte sig til bords, men først må lave maden og sørge for, at herren får sin mad. Selvom det forhold måske ikke rigtigt er noget vi kan genkende i vores pandekageflade-velfærds-Danmark, hvor alle er lige, og ingen er tjener, så er pointen stadig til at få øje på, for Jesus slutter med at sige: ”Når I har gjort alt det, I har fået besked på, skal I sige: Vi er unyttige tjenere, vi har kun gjort, hvad vi skulle gøre.”

Pointen er altså: Glem jeres supermand-drømme, det er ikke Gud, der skal varte jer op med ”mere tro”. Gå i stedet hen og gør jeres arbejde i tjeneste for næsten. Det er dér troen udfolder sig, ikke ved at I får jeres kræfter forstærket på sælsom magisk vis. Kort sagt: Tro kan man ikke have. Tro kan man være. Den, der vil være tro, skal altså sørge for at tjene.

Fordi troen ikke er apostlenes egen, ligesom den heller ikke er vores egen, så bliver vores store og gode gerninger aldrig vores egen fortjeneste, men noget vi skylder at gøre. Vi begyndte ved spørgsmålet: Tror du meget på Gud? Få mennesker som spørger én på den måde, vil orke at høre et svar, hvor man citerer fra Lukasevangeliet og Hebræerbrevet, men egentlig er det i en eller anden forstand nødvendigt, fordi tro vitterligt kan betyde mange ting, ikke fordi man som mo-

derne menneske vil relativere alting, tage forbehold og sikre sig imod shitstorm, nej i selve kristendommens grundskrift, i Bibelen, er det tydeligt at tro kan betyde flere ting, som ikke udelukker, men komplimenterer hinanden.

I tidligere generationer af præster var det udbredt at svare ”nej” på spørgsmålet om, hvorvidt man var troende. Præsternes baggrund for det overraskende svar var synspunktet i fortællingen om herren og tjeneren: Troen er aldrig noget, vi på den måde har som en besiddelse, og derfor må svaret på spørgsmålet, om hvorvidt jeg tror, være et nej.

Det er en tankegang, som jeg også selv har ret langt inde i rygmarven.

Problemet med det nej er imidlertid for det første, at svaret ikke tager højde for den forståelse af tro, som vi mødte i Hebræerbrevet, altså tro som tillid til det, vi ikke kan se, og for det andet, at den, der spørger på den måde, formentlig ikke kender til Jesu ord i Lukasevangeliet om, at tro ikke er noget, vi kan have, men noget vi kan være. Den der spørger, vil snarere tænke, at du så må være ateist – og nok også videre tænke om mit tilfælde, at det godt nok er noget hykleri at være præst så.

Et andet svar på spørgsmålet ”er du meget troende?”, som de selvsamme generationer af præster brugte, var svaret: ”Jeg tror på, at Gud tror på mig.” Det svar tager både højde for, at man ikke falder i ”troen som ejendom” fælden og samtidig indeholder det muligheden for troen som tillid, sådan som

vi hørte om det i Hebræerbrevet. Så langt så godt, men hvad med Kristus? Giver det overhovedet mening at tale om tro uden hele tiden præciserende at tale om troen på Kristus? Det vil jeg ikke mene, og det er nok her udfordringen ligger i forhold til at gribe det i tiden, som interesserer sig meget for tro.

Riebnitzsky er klar over, at troen altid er en tro på Kristus. Hun skriver: ”Hvis man tror, at Jesus var Guds søn, at Gud kom ned på jorden og gav sig selv til kende i formen Jesus, så er man troende kristen. Så enkelt er det.”

Det er unægteligt rigtigt. Så utrolig enkelt kan det siges. Men samtidig med det, så er dette enkle budskab samtidig så enormt mættet, fortættet og har vist sig for mange at forblive en kilde til undren selv efter mange års grublerier.

Jeg har diskuteret med mig selv, om vi skulle synge den meget populære sang af Jens Rosendal som hedder ”Troen er ikke”. Her hedder det i første vers at ”Troen er ikke en klippe/ midt i et stormpisket hav,/ tro er at sejle trods bølger / over en truende grav.” På den ene side svarer det godt til pointen i dag, sennepsfrøet er blevet til en klippe. Men problemet er, at Rosendal ligesom taler om troen på en måde, som for det utrænede øje kan virke frakoblet Kristus. Han bevæger sig imod en så bred betydning af, hvad tro er, at det bliver til alting og ingenting. For troen på Kristus er jo en klippe. Troen på Kristus er noget fast. Ham kan vi regne med. Gud er vores faste borg. Men på den

anden side, en så bastant tale om Kristus vil få mange til at vende om på hælen i kirkedøren. Hvorimod alle gladelig synger og svajer med til Rosendal: ”Troen er aldrig artikler / trykt i en indbunden bog, / tro er at vove sig udad/ varsom og kærlig og klog.” Og det er jo også rigtigt. Troen er netop *at gøre*, så vi med historien om tjeneren. At vove sig udad. Den er ikke noget, man kan besidde.

Men for at nå dertil må vi omkring Kristus, dåben og hele den perspektivforskydning, det medfører. Rosendal forudsætter alt dette, men hvis den som synger, ikke aner hvad der står i Bibelen, ender vi så med at synge om det samme, selvom vi synger i kor? I vores verden, som i høj grad er kendetegnet ved den rationelle tankegang med klare begreber, har vi vænnet os til at forvente en entydig og klar besked om fænomenerne. Tror du meget – så skal man svarere hurtigt ”ja” eller ”nej”. Men hverken Jesus eller Det Nye Testamente taler hurtigt, entydigt eller rationelt. Derfor er kristendommen heller ikke en besked, som man en gang for alle kan tage til sig. Hvis det var tilfældet, hvorfor i alverden skulle vi så holde gudstjeneste søndag efter søndag året rundt. Troen på Kristus er ikke en besked, ikke et opslagsværk, ikke noget, man kan google sig til.

Men samtidig med alt dette besværlige, så er troen også så utrolig enkel, at selv det lille spædbarn kan komme på tale. For troen behøver vi kun at takke. Særligt takker vi i dag Herren for dåben af lille X. Måtte hun ved Helligånden hjælp styrkes og vokse i

troen – i alle dens afskygninger. Amen.

Kristine Krarup Ravn

Blovstrød Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 2: Lover den Herre

Nr. 582: At tro er at komme

Nr. 27: Du gav os efter dit behag

Nr. 892 (100 Salmer): Troen er ikke en klippe

Nr. 557: Her vil ties, her vil bies

Nr. 336: Vor Gud han er så fast en borg

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk